

¶ Secundū genus est proportio sup particularis qñ maius continet minus solū semel et cū hoc aliquant parte aliquotā minoris et est pars aliquota illa q̄ alie quotiens sumpta reddit ipm totū non aliquota autē est illa que aliquotiens sumpta non reddit adequate suum totū vt duo respectu quinq̄ si em̄ duplicentur reddunt minus scz quattuor. Si autē triplicent red dunt maius scz sex. Exemplū primi vt duo respectu quattuor sub isto autē genere proportionis sunt infinite species. nā si maius p̄tinet min⁹ et cū hoc medie tatem minoris dicitur proportio sexquialtera vt triū ad duo sex ad quattuor si autem precise tertiam par tez dicitur p̄portio sexquitercia vt quattuor ad tria et octo ad sex et sic in infinitum.

¶ Tertium genus est proportio superpartiens quan do maius continet et minus solum semel et cū hoc ali quā partē nō aliquotā vt. v. ad tria sub quo sunt infinite species si em̄ minor numer⁹ fuerit ternari⁹ et pars non aliquota q̄ est excessus fuerit binarius di citur proportio superbipartiens. iij. i. superpartiens duas. iij. vt quinq̄ ad tria. Si autē minor numerus fuerit quaternarius et pars non aliquota ternarius vocat̄ p̄portio suptripartiens. iij. vt. viij. ad. iij. Si autē minor numerus fuerit quaternarius et pars nō aliquo ta ternarius dicit̄ suptripartiens. v. vt. viij. ad. v. et si pars nō aliquota esset quaternarius dicit̄ supquatri partiens. v. vt nouē ad quinq̄ et sic semp̄ denotatio. i. est ab excessu q̄ dicit̄ pars nō aliquota ita q̄ si diuida tur in duas partes ille excessus dicit̄ supbipartiens Si in tres dicit̄ suptripartiens et sic in infinitū. Ses cunda vero denotatio semp̄ sumit̄ a minori numero.

¶ Quartū genus est proportio multiplex supparticu laris qñ maius cōtinet minus pluries et cum hoc ali quā partē ei⁹ aliquotā sub quo sunt infinite species. Nā si maius cōtinet minus solū bis et cū hoc medie tate eius dicit̄ p̄portio dupla sexquialtera vt. v. ad. ij. et. x. ad. iij. Si autē maius continet minus solū bis et tertiā partem ultra dicitur proportio dupla sexquiter tia vt. viij. ad. iij. et sic in infinitum.

¶ Quintū genus est proportio multiplex supparties qñ maius continet min⁹ pluries et cū hoc partem nō aliquotā minoris vt. viij. ad. iij. Nā octo continet. iij. bis et cū hoc. ij. q̄ sunt pars non aliquota triū. Et sub isto gene sunt infinite species. Si em̄ maior numer⁹ cōtinet bis minorē q̄ sit ternari⁹ et pars nō aliquota binarius d̄r p̄portio dupla supbiparties. iij. vt exēplifi catū est et sic in infinitū. ¶ Nūc ergo ponēde sunt regle gñales de p̄partioe motuū q̄tū ad motū locale quarū

¶ Prima est si aliqua potētia mouet aliq̄ mobile per aliquod spaciū in aliquo tpe eadē virtus in tem pore equali vel potētia equalis in eodē tēpore moue bit medietatē illius mobilis per duplum spaciū.

¶ Secunda regula. Si aliq̄ mouens mouet aliq̄ mobile in aliquo tpe p̄ aliq̄ spaciū eadē virtus vel si bi equalis mouebit medietatē mobilis p̄ equale spa cium in medio tēporis ratio fm̄. S. L. hic lec. ix. t. c. xxxv. est qz sic cōseruabit̄ eadē p̄portio in istis duas bus cōparationib⁹ manifestū est em̄ q̄ velocitas mo tus est ex victoria mouentis sup mobile. Quanto autē mobile fuerit minus tm̄ potētia mouētis magis ex cedit ipm: igit̄ velocius mouebit velocitas autē mor⁹ dimiuit tps et auget longitudinē spaciū qz velocius est qd̄ in equali tpe p̄transit maiorē magnitudinē. Et equalē magnitudinē in minori tpe vt p̄batū ē in. vi. ergo fm̄ p̄portionē qua subtrahit̄ a mobili oportet

subtrahi de tempore vel addi ad longitudinem spa cū dummodo mouēs sit idem vel equalē. Et iste due regule dantur secundum diuisionem mobilis.

¶ Tertia regula est Si aliquavirt⁹ mouet aliq̄ mo bile in aliquo tpe p̄ aliq̄ spaciū eadē virtus mo uebit idē mobile per dimidiū spaciū in medio tps.

¶ Quarta regula Si aliqua virt⁹ moueat aliq̄ mo bile per aliq̄ spaciū in aliquo tpe medium virtutis mouebit mediū mobilis p̄ equale spaciū in equali tē pore. Et hoc intelligendū est qñ potentia est talis q̄ p̄ diuisionē nō corrūpitur. Loquit̄ em̄ fm̄ consideratio nem cōmunē nondū applicando ad aliquā specialem naturā sicut et in oibus q̄ p̄misit. Et ponit exemplū. Si em̄ accipiat̄ medietas huius potētie q̄ est a et di cae e. et accipiat̄ medietas mobilis qd̄ est b. et dicae iij. sicut a. mouebat b. p̄ se in tpe d. ita e. mouebit. iij. p̄ idē spaciū in equali tpe qz hic etiā seruat̄ eadē pro portio virtutis motiue ad mobile. vnde sequit̄ qz in equali tpe fiat motus p̄ equale spaciū vt dictum est.

¶ Quinta regula Si due virtutes diuisim sumpte moueant duo mobilia diuisim sumpta per aliq̄ spa cū et in aliquo tpe coniunctū ex illis duabus virtutis bus mouebit cōiunctū ex illis duob⁹ mobilib⁹ p̄ equa le spaciū et in equali tpe et hec habetur. L. L. xxxviij

¶ Sexta Si aliqua virtus moueat aliq̄ mobile per aliq̄ spaciū et in aliquo tpe non oportet eandē virtu tem vel sibi equalē mouere duplex mobile per equa le spaciū in duplici tēpore vel p̄ mediū spaciū in equa li tēpore qz non additur proportionabiliter ad poten tiam mouentē sicut ad mobile. vnde alias sequeret̄ qz vnus homo solus posset mouere nauē qz per aliq̄ tempus potest mouere partē eius separatā. Non tm̄ sequit̄ qz possit mouere totū in aliquo tēpore quia to tum excedit actiuitatem eius non autem pars.

¶ Septima nō oportet si aliquavirtus moueat aliq̄ mobile et c. Medietatē illius virtutis mote idē mobilia le per equale spaciū in duplici tēpore nec p̄ medium spaciū in equali tpe scdm̄ p̄missa soluit̄ ratio zenoz nis q̄ nitebat̄ probare qz qd̄libet granū milij̄ faciat sonū qñ p̄ficiat̄ in terra qz totus modius milij̄ qñ in terra effundit̄ facit aliq̄ sonum: sed Aristoteles di cit qz vnū granū non facit sonū qz non satis impetuo se mouet aerē et ex hoc possumus cōcludere inqt. S. L. qz nō est necessariū qz si aliqua p̄taciū pars exis tens in toto moueat qz separatim p̄ se existens moue re possit qz pars in toto nō est in actu sed in potentia maxime in cōtinuis. Sic em̄ aliqd̄ est ens sicut vnū Anū em̄ est qd̄ est in se indiuisum et ab alijs diuisum Pars autē put̄ est in toto nō est diuisa in actu sed in potentia tm̄. vñ non est actu ens nec vna sed in potē tia tm̄. Et propter hoc non agit pars sed totum.

¶ Contra hec arguit̄. Multa mouētia sunt fatigabi lia ergo in ipsis nō oportet regulas eēveras qz ex hoc qz mobile in scda medietate erit fatigatū nō tm̄ per transibit sicut in prima ergo non pertransibit duplex spaciū ad spaciū pertransitū a subduplo motore.

¶ Secundo arguit̄ contra primā regulā nam sit a po tentia vt. viij. et b. suū mobile vt. ij. Et c. medietas ei⁹ sit vt vnū tunc arguit̄ sic. Velocitas in motu sequit̄ p̄portionē potentiarū ad suas resistentias qz p̄ hoc probant̄ regule sed p̄portio a. ad c. est minor q̄ du pla ad p̄portionē a. ad b. igit̄ a minus q̄ in duplove locius mouet c. q̄ b. Minor declarat̄ qz ois p̄portio cōposita ex duab⁹ p̄portionib⁹ equalibus est p̄cise dupla ad q̄libet illarū et cōposita ex duab⁹ inequali